

képviselte és a mintegy öt év előtt lejátszódott kormányválság megoldásánál a belügyminisztériumban államtitkárságot kapott. Ettől az állásától a közelmúltban vált meg s most, hogy leköszönt felsőházi tagságáról is, nyilvánvalóan likvidálni akarja közéleti funkcióinak egy részét.

Kószó lemondásáról már sokan tudnak a

városban és igen sokan melegen gratuláltak Back Bernátnak, aki még alig ötven éves s aki igen értékes kvalitásainál fogva azon legalkalmasabbak és leghivatottabbak közé tartozik, akikre még nagyfontosságú és elsőrendű tényező szerep vár ennek a városnak rendb hozatala és felvirágoztatása körül.

Példátlan viharok között szavazta meg a parlament a magyar—olasz barátsági szerződést.

A szociáldemokraták tiltakozása. Várnai Dánielt a mentelmi bizottság elé utasították.

Budapest, május 19. Zsitvay Tibor elnök néhány perccel háromnegyedtizenegy előtt nyitotta meg az ülést.

Illés József az olasz—magyar barátsági szerződést terjeszti be, amelyhez elsőnek

Beck Lajos

szólt fel. Súlyos aggodalmak vannak a szerződés ellen, mégis kijelenti, hogy amikor Bethlen Olaszországban járt, a magyar nemzet nevében vette fel az összeköttetés fonalát. Ezt az ellenzéknek is el kell ismernie.

Farkas István éles hangon kiáltja Beck Lajos felé: Csak a saját személyében tessék beszélni!

Beck Lajos: Külpolitikai téren Európában ma olyan kiforratlan a helyzet, hogy a kormánynak a legnagyobb óvatosságot kell tanúsítania. Örömmel üdvözlö a javaslatot, ha nincs is abban a helyzetben, hogy azt elfogadják.

Östör József a következő szónok: Az utolsó tíz esztendő eseményeivel foglalkozva azt igyekszik bebizonyítani, hogy az olaszok milyen szimpátiával viseltettek Magyarország iránt. Megemlékszik Romanelli ezredes érzelmeiről. Majd Mussolini magyar szimpátiájáról beszél. A javaslatot elfogadja.

Mussolini nevének említésekor a kormánypart tapsban tör ki. Érdekes, hogy a Keresztény Gazdasági Párt tagjai némán és mozdulatlanul figyelik a tüntetést.

Malasits Géza: Arról beszéljen, hogy mit mondott Mussolini 1914-ben!

Várnai Dániel a következő felszólaló: A történelemnek — úgymond —, de különösen a világháborúnak az a tanulsága, hogy a nemzeteknek csak reális érdekeket szabad külpolitikájukban szolgálniuk. A külpolitikában mindennek lehet szerepe, csak a szentimentalizmusnak nem. Mindenekelőtt leszögezem a szociáldemokrata párt álláspontját a barátsági szerződéseket illetően. Nekünk általában az a véleményünk, hogy mindenkinek segítségére kell sietnünk, aki el akarja takarítani a háború romjait. Mindezt úgy akarjuk elérni, hogy hangsúlyozzuk:

a trianoni diktátum nem merevedhet végleges joggá és Magyarország jogos igényei egy pillanatra sem érvülhetnek el.

(Nagy taps és helyeslés a Ház minden oldalán). Nézetünk azonban másrészt azt követeli, hogy a barátsági szerződést csak szabad ország szabad népével lehet megkötöni. Csak akkor szabad a magyar nép nevében egy idegen állam kormányával barátsági szerződést kötni, ha az a kormány elmondhatja magáról, hogy a nép nevében beszél. Eppen ezért kénytelenek vagyunk különvéleményt bejelenteni ezzel a barátsági szerződéssel szemben. (Ideges mozgás a kormányparton).

Ezt a barátsági szerződést mi nemcsak, hogy el nem fogadjuk, hanem annak megkötése ellen a magyar nép millióinak nevében a legerélyesebben tiltakozunk.

Erre a kijelentésre óriási botrány tör ki. A kormányparti képviselők, akik kezdettől fogva nagy idegességgel hallgatták Várnai Dániel felszólalását, itt egyszerre a legviharosabb közbeszólásokkal zavarták a szónokot.

Ilyeneket kiáltottak a szociáldemokraták felé:

— Ezt tudtuk! Miféle milliók nevében beszél?!

A kisántant öröme!

Propper Sándor a nagy zajt átkiabálva: Ez a diktátorok barátsági szerződése!

Az elnök hosszasan rázza a csengőt, de csak pár perc múlva áll helyre a rend.

Várnai Dániel így folytatja:

— Vizsgáljuk meg nyugodtan ezt a szerződést. Nézzük, milyen érdekek vezették a magyar kormányt, hogy Mussolinivel ...

Tovább nem folytathatta:

Ery Márton felállt a helyéről és hangosan kiáltotta magát: — Éljen Mussolini! (Hosszas taps tör ki a kormányparton.)

A szociáldemokraták kórusban kiáltották a jobb oldal felé: — Felállani! Tessék felállani!

Rothenstein Mór: Ez az éljen jellemző a magyar parlamentre!

Várnai Dániel: Nem köthetünk olyan barátsági

szerződést, amely szerez a kormánynak egy állítólagos barátot, az országnak pedig ugyanakkor három ellenséget.

Bethlen István gróf miniszterelnök magából kikelve kiált: Ez nem áll! Ez nem áll!

Propper Sándor: Ujra összekovácsolták a kisántant!

Percekig tartó viharos zaj a Ház minden oldalán. Folytonos közbeszólások röpködnek jobbról és balról egyaránt, úgy, hogy az óriási zajban percekig semmit sem lehet hallani.

Zsitvay Tibor sorra csöndre inti a zajongókat. Várnai Dániel végül folytathatja beszédét: Magyarország nem köthet olyan barátsági szerződést, amely bennünket egy politikailag megfertőzött kormányhoz köt.

Erre a kijelentésre újra viharos erővel tört ki a botrány. A kormányparti képviselők felugrálának helyeikről és a padokat csapkodva, kiáltják az elnök felé:

— Rendre! Rendre! Hogy lehet ilyet mondani? Rendre!

Zsitvay Tibor elnök a nemzetközi illemben ütköző kifejezés miatt Várnai Dánielt rendreutasítja.

— Éljen Mussolini! Éljen Mussolini! — kiáltják a kormányparton.

A szociáldemokraták is kórusban válaszolnak: Le vele! Le vele! Pfuj! Pfuj! Le a feketeinges gyilkosokkal!

Várnai Dániel: Nem köthetünk olyan szerződést, amely miatt vállalnunk kell annak az ellenszenvnek és megvetésnek egy részét, amely Európában ezt a kormányzatot méltán illeti. (Taps a szélsőbaloldalon. A kormányparton újra rendreutasításért követelődznak.)

Zsitvay Tibor elnök a nagy lármában másodszor rendreutasítja Várnait.

Várnai Dániel: Öszinte meggyőződése, hogy a kisántant gyűrűje még szorosabb lesz a szerződés megkötése miatt. Az a magyar kormányzat, amely évekkel ezelőtt megtalálta az utat a moszkvai diktatúrához, most a belpolitikai rokonlelkek találkozásával megtalálta az utat az olasz fascizmushoz. Mi azt látjuk, hogy Olaszországban diktatura van. Egy nagy olasz emigráció keletkezett a fascizmus politikai ellenfeleiből. Mi nem látunk nagyszerű eredményeket, politikai gyilkosokat látunk, akik a fascizmus politikai ellenfeleit

Zsitvay házelnök általános feltűnés közben kéri Bethlen miniszterelnököt, hogy ne használjon olyan kifejezést, amely eddig szokatlan volt a parlamentben és amely bármely képviselőről feltételezi azt, hogy nincs összefüggésben a magyar nemzettel.

Ez az elnöki intelem csak újabb alkalom a kormánypartnak arra, hogy megismételje lelkes tüntetését a miniszterelnök mellett.

A házelnöknek nagynehezen mégis csak sikerül a rendet fentartania.

Bethlen István miniszterelnök: Amikor barátsági szerződést kötöttem az olasz kormánnyal, ez nemcsak magyar oldalról, hanem az olasz nép részéről is szeretettel találkozott. Bárki legyen az olasz kormány feje, ez a szerződés élni fog, mert életképes!

— Ennek a szerződésnek semmiféle békebontó szándéka nincs, semmiféle éle nincs, senkivel szemben. Ez a szerződés a magyar külpolitika szempontjából jelentős vívmány és a magyar nemzet jövője tekintetében nagyjelentőségű tény.

Zsitvay Tibor elnök a tanácskozást befejezettnek nyilvánította és szavazásra tette fel, hogy a Ház a javaslatot általánosságban elfogadja, vagy sem.

Igennel szavaztak a kormányparton és a Keresztény Gazdasági Párt tagjain kívül: Rassay Károly, Bródy Ernő, Strausz István, Pakots József, Ellene Beck Lajos és a szociáldemokraták. Amikor a kormányparton észrevették, hogy Rassay Károly a javaslat mellett szavazott, úgy a jobb oldalon, mint a középben nagy éljenzésben törtek ki.

— Éljen Rassay! — kiáltották, még Borbély-Matzky Emil is élénken éljenzett.

Az elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

Huszár Károly elnök félkettőkor újból megnyitja a Ház ülését.

Görgey István betérjeszti az egyes külállamok-

eltüntették a föld színéről. Egy jogtól és szabadságtól megfosztott nép nekünk nem adhat erőt ...

Tovább nem folytathatta.

Zsitvay Tibor közbevágott. Ha a képviselő ur folytatja, kényszerít arra, hogy a házszabályok által rámrótt kötelezettséget teljesítsem és a szót megvonjam.

A szociáldemokraták soraiban nagy ingerültség-gel fogadják az elnök kijelentését.

Robothstein Mór: Szóval nem szabad felszólalni.

Kothenstein Mór: Ez a szólásszabadság!

Az elnök hosszasan csengel.

Várnai Dániel: Nézetem szerint a mi utunk a balkán felé vezet és

nekünk elsősorban jugoszláv orientációt kell keresni.

Ezt az utat nem szabad veszélyeztetni. Ezt az utat azzal kell járhatóvá tenni, hogy szakítsunk a fascista barátsággal. Akik megszavazzák ezt a javaslatot, ne felejtsek el, hogy van az írott törvénynél egy hatalmasabb tényező, a nép felfogása és ítéléte.

Mi semmi közeledést nem akarunk olyanokhoz, akik saját hazájukban nem tudnak mások lenni, mint elnyomók, mint gyújtogatónak és gyilkosoknak a cimborái.

Ezzel Várnai be is fejezi beszédét és leül. Utolsó szavaira példátlan vihar tör ki a kormánypart soraiban. Az elnök hosszú percekig hiába csengel. Amikor végre szóhoz jut, rendreutasítja Várnai Dánielt és indítványozza, hogy az Olaszországgal és az olasz miniszterelnökkel szemben alkalmazott durva sértésért utasítsák Várnait a mentelmi bizottság elé.

A szociálisták nagy lármával tiltakoztak ezen elnöki bejelentés ellen, de a kormánypart megszavazza az elnök javaslatát.

Bethlen István gróf miniszterelnök emelkedik ezután szólásra és emelt hangon, energikusan tiltakozik Várnai szavai ellen.

— Mindenekelőtt a leghatározottabban tiltakozom az ellen a hang ellen, amelyet Olaszország és annak első férfiával szemben használtak.

A kormányparti képviselők ekkor felállnak és éljenzik Mussolinét.

Esztergályos János: Pfuj Mussolini! Éljen az olasz nép! Le Mussolinivel!

Óriási tumultus támad. A képviselők egymásután ugrálnak fel helyeikről és az elnöknek is ugyszólván csak a szája mozgásáról lehet észrevenni, hogy Esztergályos Jánost az elnök rendreutasította.

Bethlen István: Várnai képviselő ur mai felszólalásával tanubizonyságot tett arról, hogy ereiben egy csepp magyar vér nincs.

A miniszterelnöknek erre az emelt hangon tett kijelentésére újból kitör a vihar. A kormánypart felállva tapsol.

Propper Sándor magából kikelve igyekszik kiabálni az óriási lármát.

Rassay Károly: Halljuk az elnököt.

Mikor egy kicsit lecsendesedik a láрма,

kal való kereskedelmi és forgalmi viszonyai rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A Ház az előadói ismertetés után a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Görgey István előadó a Franciaországgal kötött pótegyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot terjeszti elő.

Temple Rezső az előadó ismertetése után szól hozzá a javaslatához, amelyet elfogad.

Malasits Géza az idő előrehaladottságára való tekintettel, beszédének elhalasztását kéri.

Huszár Károly elnök ezután napirendi jelentést tesz, majd az ülést 2 óra után bezárta.

Olcsó hitel és adóelengedés — a fagykárt szenvedett vidékeknek

Budapest, május 19. A fagykárt szenvedett vidékek országgyűlési képviselői tegnap értekezletet tartottak, amelyen az a vélemény alakult ki, hogy a kormánynak kell felsegíteni a károsult gazdákat. Így elsősorban a szőlősgazdákat kell támogatni. A szőlőtermő vidékek képviselői ma délelőtt a földművelésügyi minisztériumban tárgyaltak és felkérték Mayer földművelési minisztert, hogy a pénzügyminisztert ilyen irányban tájékoztassa. Ugyanis részben hitelkérdésről, részben adóelengedésről van szó, valamint a kárt szenvedett vidékeknek bizonyos eszközökkel és olcsó maggal való ellátásáról.